

Рішення
разової спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії

Здобувачка ступеня доктора філософії **Чен Менгжао**, 1995 року народження, громадянка Китайської Народної Республіки (КНР), освіта повна вища: закінчила у 2020 році Львівську національну музичну академію імені М. В. Лисенка за спеціальністю 025 Музичне мистецтво, виконала акредитовану освітньо-наукову програму доктора філософії зі спеціальності 025 Музичне мистецтво третього освітньо-наукового рівня вищої освіти.

Разова спеціалізована вчена рада, утворена наказом Львівської національної музичної академії імені М. В. Лисенка від «19» червня 2025 року № 228, у складі:

Голови разової спеціалізованої вченої ради –

Любові Кияновської – докторки мистецтвознавства, професорки, професорки кафедри історії музики Львівської національної музичної академії імені М.В. Лисенка

Рецензентів –

Ірини Антонюк – кандидатки мистецтвознавства, доцентки, професорки кафедри історії музики Львівської національної музичної академії імені М. В. Лисенка

Степана Соланського – кандидата мистецтвознавства, доцента, доцента кафедри загального та спеціалізованого фортепіано і кафедри спеціального фортепіано № 2 Львівської національної музичної академії імені М. В. Лисенка

Офіційних опонентів –

Ольги Лігус – кандидатки мистецтвознавства, доцентки, доцентки кафедри музикознавства та музичної освіти Київського столичного університету імені Бориса Грінченка

Наталії Зимогляд – кандидатки мистецтвознавства, доцентки, завідувачки кафедри загального та спеціалізованого фортепіано Харківського національного університету мистецтв імені І. П. Котляревського

на засіданні «04» вересня 2025 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 02 Культура і мистецтво **Чен Менгжао** на підставі публічного захисту дисертації **«Передумови появи та видозміни формотворчих концепцій у сонатах для фортепіано китайських композиторів 1939-1966-х років»** за спеціальністю 025 Музичне мистецтво.

Дисертацію виконано у Львівській національній музичній академії імені М. В. Лисенка Міністерства культури та стратегічних комунікацій України.

Наукова керівниця – Оксана Гнатишин, докторка мистецтвознавства, доцентка кафедри загального та спеціалізованого фортепіано Львівської національної музичної академії імені М.В. Лисенка.

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису.

Мета дослідження полягала у встановленні передумов появи та специфіки формотворчих концепцій у сонатах для фортепіано китайських композиторів на предмет виявлення у них різних, похідних від прототипу, варіантів форми, як відображення діалектики оновлення жанру на початковому етапі розвитку фортепіанної сонати (1939–1949) та в період її першого розквіту (1950–1966). Актуальність дослідження обумовлена необхідністю оприявлення індивідуальних формотворчих концепцій як втілення суспільних цінностей, культурно-філософських стереотипів, етнохарактерних художніх сенсів, традиційної звуко-образності, а також як реалізація усталених у європейській практиці законів формотворення у варіантних (новоутворених) цілостях, урешті як ознак оновлення жанру фортепіанної сонати. Дослідження формотворення у китайських сонатах для фортепіано в контексті розвитку фортепіанного мистецтва 1939-1966 років є надзвичайно важливим для розуміння еволюції жанру, композиторської творчості та науки про музичну форму. Аналіз формотворчих концепцій китайських композиторів сприятиме кращому розумінню особливостей китайської фортепіанної музики, національного музичного стилю у глобальному музичному контексті. Дослідження формотворення у контексті оновлення жанру сонати для фортепіано дозволить зрозуміти специфіку розвитку фортепіанного мистецтва в Китаї та заповнити існуючу прогалину в українському та китайському музикознавстві щодо композиційної палітри музики, що досі залишається маловідомою, а також стосовно розмаїття варіантів класичних видів музичних форм.

Теоретичне значення дослідження полягає у тому, що визначальні положення та умовиводи дисертаційної праці можуть бути залучені у світову музикологію як такі, що демонструють зародження сонатної форми в китайській музиці та її розквіт під впливом діалогу західних норм та східних традицій і звичаїв (світоглядних, культурно-естетичних, ін.). Вперше в українському музикознавстві доведено, що формотворчі концепції слід трактувати не тільки як втілення індивідуальних формотворчих та інших теоретичних знань їх автора, а й як спосіб матеріалізувати натхнення і почуття Людини в Китаї через осмислену звукову впорядкованість музичного твору. Аналіз музичного формотворення у фортепіанних сонатах 1939-1966 років уможливив демонстрацію самобутніх особливостей трактування жанру, що сформувалися внаслідок засвоєння західноєвропейського досвіду організації музичного матеріалу та відтворення традицій національної музично-поетичної творчості. Їх симбіоз на тлі тогочасних сприятливих культурно-історичних умов

спричинив швидкий розвиток і навіть розквіт жанру вже до середини 1960-х років. Кращі зразки фортепіанних сонат стали яскравим підтвердженням композиторської майстерності і суттєво вплинули на подальший розвиток сучасного фортепіанного мистецтва Китаю. У ході дослідження встановлено точну кількість сонат початкового періоду розвитку жанру, систематизовано сонатну творчість за видами і типами авторських формотворчих концепцій, визначено основні тенденції в організації музичного матеріалу та їхній вплив на оновлення жанру. Практичне значення результатів дисертації полягає в можливості їх використання у навчальних дисциплінах вищих музичних закладів України та Китаю, зокрема в курсах «Історії світової музики», «Музичної культури позаєвропейських цивілізацій», «Історії музичної культури Китаю», «Аналізу музичних форм», «Історії фортепіанної музики Китаю». Результати дослідження будуть особливо корисними в академічному виконавстві, найбільше – в освоєнні фортепіанних сонат китайських композиторів.

Наукова новизна роботи впливає зі специфіки матеріалу дослідження та полягає в тому, що у ній *вперше* в музикознавстві на основі використання джерелознавчого, історико-генетичного та історико-хронологічного методів дослідження; *встановлено* ранні види формотворення китайської музики, зародження сонатної форми та її розквіт на початкових етапах розвитку жанру сонати для фортепіано у творчості китайських композиторів; на основі світоглядного (філософського) методу; *розкрито* взаємозв'язок між розумінням музичної форми і постулатами вчення Конфуція, інших філософських течій (наприклад, даосизму); діалогічний метод уможливив *перше представлення* формотворчих концепцій як результату взаємодії західноєвропейської та китайської композиторської творчості; *вперше* детально *проаналізовано* зразки музичної форми у сонатах для фортепіано вказаних періодів, а типологічний та концепційний методи дозволили; *вперше представити* музичну форму як концептуальну ідею – втілення музичного мислення автора та *показати* варіанти музичної форми як відображення діалектики оновлення жанру у перші періоди розвитку фортепіанної сонати (1939–1966).

Здобувачка має три одноосібні наукові публікації за темою дисертації, надруковані у спеціалізованих фахових виданнях категорії «Б», затверджених МОН України.

Статті у спеціалізованих фахових виданнях категорії «Б»:

1. Чен Менгжао (2023). Фортепіанні сонати Цзян Венъе як втілення самобутнього стилю композитора. *Українська музика*, 2 (45). С. 85–7.
DOI 10.32782/2224-0926-2023-2-45-10
2. Чен Менгжао (2024). Інваріанти складної тричастинної форми у Сонатах

для фортепіано китайських композиторів. *Вісник НАКККіМ*. 1. С. 380–88.
DOI <http://doi.org/10.32461/2226-3209.1.2024.302105>

3. Чен Менгжао (2024). Ранні концепції сонатної форми у фортепіанних сонатах китайських композиторів. *АРТ-ПЛАТформа*. 10 (№ 2). С. 87–105.
DOI <https://doi.org/10.51209/platform.2.10.2024.87-105>

У дискусії взяли участь (голова, рецензенти, офіційні опонентки, інші присутні) та висловили зауваження:

Любов Кияновська – докторка мистецтвознавства, професорка кафедри історії музики Львівської національної музичної академії імені М. В. Лисенка – голова ради;

Ірина Антонюк – кандидатка мистецтвознавства, доцентка, професорка кафедри історії музики Львівської національної музичної академії імені М. В. Лисенка – рецензентка;

Степан Соланський – кандидат мистецтвознавства, доцент, доцент кафедри загального та спеціалізованого фортепіано і кафедри спеціального фортепіано № 2 Львівської національної музичної академії імені М. В. Лисенка – рецензент;

Ольга Лігус – кандидатка мистецтвознавства, доцентка, доцентка кафедри музикознавства та музичної освіти Київського столичного університету імені Бориса Грінченка – офіційна опонентка;

Наталія Зимогляд – кандидатка мистецтвознавства, доцентка, завідувачка кафедри загального та спеціалізованого фортепіано Харківського національного університету мистецтв імені І. П. Котляревського – офіційна опонентка.

Результати відкритого голосування:

«За» – 5 членів ради,

«Проти» – 0 членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує Чен Менгжао ступінь доктора філософії за спеціальністю 025 Музичне мистецтво галузі знань 02 Культура і мистецтво.

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова разової
спеціалізованої вченої ради

Любов КИЯНОВСЬКА

